

Elke donderdag Wat is
lezenswaardig deze week?

Weekbladen

Zuinigheid

De behaarde nek van Fred Teeven en de kleine dienstauto van Mark Rutte.

Het was een lange winter. Gezeur op het werk, zoon begint te puberen en die prutters in Den Haag lossen de crisis maar niet op. U besluit vroeg op vakantie te gaan en boekt de eerste chartervlucht naar de Costa Brava. Op Schiphol grist u, zonnehoed in de hand, ongezien wat weekbladen uit het schap. U vlijt neer op het strand van Blanes, pakt de Elsevier uit de rieten tas en schrikt: Mark Rutte! Voor zijn dienstauto! Met die Ruttetjes grijs! De premier is wel de laatste aan wie u wilt denken daar in het warme zand, dus grijpt u snel de Vrij Nederland. Tweede schok, want ook daar een weinig vrolijk stemmend beeld: de rug en behaarde nek van staatssecretaris Fred Teeven.

Nee, voor de weekbladen is het nog geen vakantie, zo op het eerste gezicht. Toch is het lekker bladeren in Het Haagse Zomerrapport van VN - een soort top-40 van de Tweede Kamer - met dalers, stijgers, roep-toeters en backbenchers (in die laatste categorie een eervolle vermelding voor Ybelteje Berckmoes-Duindam, het VVD-Kamerlid dat maar liefst 32 woorden sprak in de plenaire zaal).

Spraakmakender is Fred Teeven, die acht pagina's krijgt in het weekblad. De staatssecretaris is 'een echte dossiervreter', met wie de ambtenaren op het ministerie zouden weglopen. Teeven zelf spreekt in zalvende coachingstaal, met zinnen als 'asiel is echt mensenwerk', 'niet alles binnen laten komen' en hier en daar 'een stukje dit en dat'.

In De Groene Amsterdammer een andere bestuurder uit de categorie doorpakken: Martien Kuitenbrouwer, stadsdeelvoorzitter (PvdA) van Amsterdam-West. 'Horen en zien we wel genoeg?', vraagt ze haar ambtenaren over de achterstandswijk de Kolenkit. 'Zitten we er wel bovenop?' Het artikel gaat over de vraag hoe je burgerlijke betrokkenheid organiseert in wijken waar überhaupt weinig samenhang is. 'Je probeert het handelingsperspectief van mensen op te krikken, maar je raakt ook telkens weer aan hun onvermogen', is het ontuchtterende antwoord van Kuitenbrouwer.

Daarnaast heeft De Groene een essay van Paul Krugman, winnaar van de Nobelprijs voor economie in 2008. Hij gaat de strijd aan met de zogenoemde soberheidspredikers: politici die bezuinigen verkiezen boven investeren. Om het ook voor niet-economen een beetje draaglijk te houden (u ligt immers nog steeds op het strand) verwerkt Krugman zo nu en dan lijne zinnen en details door het betoog, zoals: 'Voorzover de politiek gebruik maakt van economische analyses doet ze dat zoals een dronkaard een lantaarnpaal gebruikt' en een anekdote over ministers van Financiën die in 2010 in de buurt van de poolcirkel rauw zeehondenvlees kregen voorgeschoteld (en vriendelijk bedankten).

Op het vlak van de dienstauto's is het in ieder geval wel zuinigheid troef in de politiek. In de veronderstelling misstanden op het spoor te zijn, wobde Elsevier het wagenpark van de overheid. Provincies en steden houden het netjes, minister Hennis-Plasschaert rijdt volgens het weekblad in een te grote Audi A8. Mark Rutte doet het 'ondanks zijn lengte' met de kleinere BMW 5. 'Hij heeft niet veel met grote en dure auto's', schrijft Elsevier. En dat is, zo onder die parasol, dan wel weer geruststellend.

Loes Reijmer

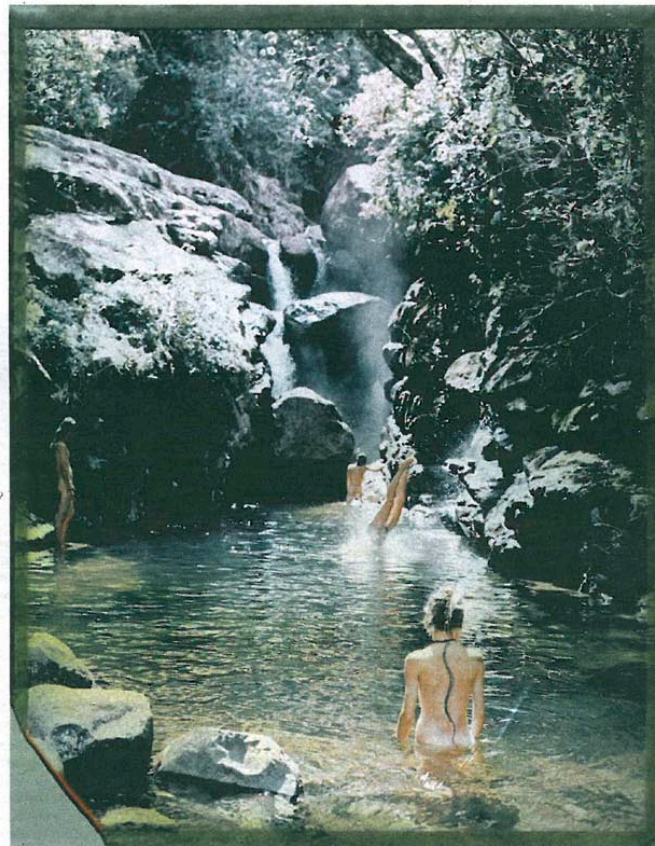

Fotografie

TENTOONSTELLING BUITENGEWOON

De Duitse fotograaf Claudio Hills fotografeerde krimpgebieden in zijn geboorteland.

De Fransman Eric Bouvet fotografeerde hippies die elkaar ontmoeten in natuurgebieden.

Het platteland krimpt en ontvolkt. Wat moet van die gebieden worden? Zesentwintig fotografen legden hun toekomstvisioenen vast op beeld.

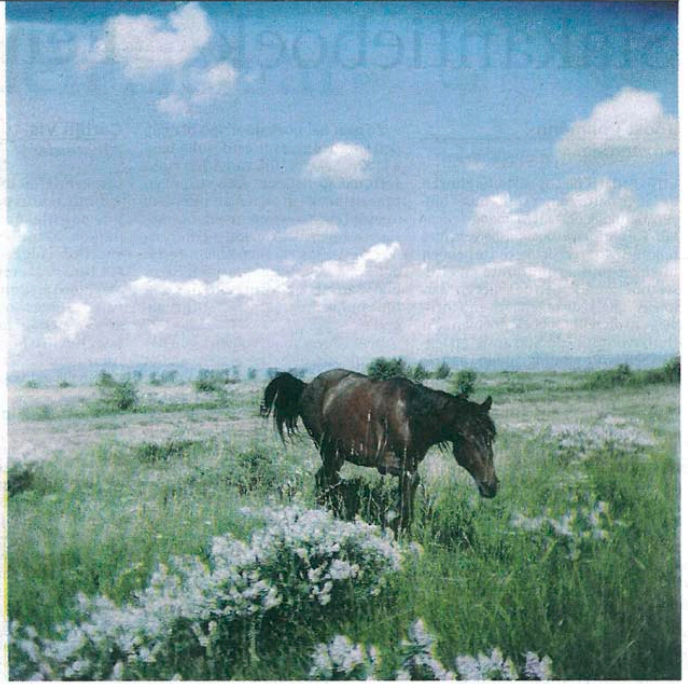
Door Arno Haijtema

Hogerop komen

De Veenkoloniën in oostelijk Groningen en Drenthe worden gekenmerkt door lange, handgegraven kanalen, waarover met schuiten turf werd afgevoerd. De gravers van de kanalen kenden een eigen hiërarchie. De man die onderin stond op de bodem van het kanaal stond het laagste in aanzien en verdiende het minst. De middelste man iets meer en de man die boven aan de wal stond had het meeste aanzien en verdiende dienovereenkomstig. Uit de wereld van het kanalen graven komt dan ook de term 'hogerop komen'.

Lowlands van Martin Bogren.

Motherland van Tamas Paczai.

... mijn verlaten land

Als of fietsen langs het spiksplinternieuwe Koning Willem-Alexanderkanaal in de Drentse Veenkoloniën al niet voldoende kijkgenot oplevert, is ter plekke een fototentoonstelling opgesteld die de fantasie over de toekomst van het omringende landschap danig prikkelt.

Het ziet er, zomer of geen zomer, in economisch opzicht verre van zonnig uit voor het platteland van Drenthe. Dat heeft dit gebied van veen, akkers, vaarten en hoge luchten gemeen met talrijke agrarische streken in Europa en erbuiten. De foto's van 26 fotografen uit binnen- en buitenland reflecteren over wat daarmee onherroepelijk verloren gaat, over mogelijk nieuwe bestemmingen voor de eindeloze akkers die ons niet meer voeden en over de schoonheid die het platteland biedt als je het in detail bestudeert. Poëtisch, grappig en troostrijk voor wie wivende gewassen of het gekromde silhouet van de zweogende akkerbouwer mist.

Het thema van de tentoonstelling *Buitengewoon*, samengesteld door curator Wim Melis van de onvolprezen jaarlijkse fotomanifestatie Noorderlicht, is: krimp. Hoewel het nieuwe kanaaltje, dat de aansluiting van Drenthe vaarroutes en de Veenkoloniën met de Duitse waterwegen bewerkstelligt, juist tot nieuwe toeristische bedrijvigheid moet leiden, zou het een illusie zijn te denken dat de krimp - minder

werk, minder bedrijvigheid, een grijzende bevolking - hiermee gestuit kan worden. Zo min als de ontvolking van het platteland in grote delen van de wereld te stoppen is. Er wonen wereldwijd meer mensen in steden dan in de rurale gebieden. Voedsel wordt op grootschalige wijze geproduceerd, de kleine boeren sterven uit. Of toch niet?

De fotografen geven geen eenduidige antwoorden op dergelijke vragen, uiteraard niet. Hun foto's zijn bevestigd op houten wanden, geplaatst in het soort platbodems waarmee turfsteekers werkten, en - afgedrukt op doeken - op torens van steigerpijpen. Eenvoudig, sober, voor iedereen toegankelijk, net zoals het platteland hier. Bij een aantal fotografen ligt de nadruk op het uitstekende boerenbestaan, andere hebben dat stadium achter zich gelaten en zoeken naar manieren waarop mensen de economische achteruitgang naar hun hand proberen te zetten, bijvoorbeeld door terug te grijpen op oeroude woonvormen en kleinschaligheid.

Dat laatste klinkt een beetje kneuterig, en dat is het soms ook, maar daarom nog niet minder verbazingwekkend. Neem de hippies die de Fransman Eric Bouvet fotografeerde. Zij keren zich nadrukkelijk af van consumptisme en grootstedelijkheid. Ze ontmoeten elkaar in natuurgebieden wereldwijd en praktiseren daar, met lang haar, in wijde gewaden, bebaard, mediterend, hun filosofie van *love and peace*. Mooie, kleurrijke foto's zijn het,

waarin de sixties luid doorklinken. En zo figureren op meer foto's mensen die de eenzaamheid van het platteland juist opzoeken en daar utopische verlangens proberen te concretiseren.

De Duitse fotograaf Immo Klink legde de van afvalhout en natuurlijke materialen geknutselde bouwsels in buitengebieden vast - hobbitachtige onderkomens met soms verrassend comfortabele interieurs. De Nederlandse Sylvana Lansu fotografeerde een gemeenschap van inmiddels zo'n vijftig volwassenen en wat kinderen die in de Spaanse Pyreneeën een verlaten dorp opnieuw in gebruik hebben genomen. Water uit de bron, zelf een akker verbouwen, het oogt lieflijk. Maar zoals je bij de hippies, verzameld in een tropisch regenwoud, afvraagt hoe ze in hun paradijs gekomen zijn (niet CO₂-neutraal lopend, neem ik aan), zo somber is hier: hoeveel koude winters, mistluchte oogsten, ruzies en weerbarstige pubers die een Xbox en snel internet eten, kan deze idylle doorstaan?

Sommige fotografen zien het platteland als een plek waar het kwaad tiert en dreiging altijd op de loer ligt

Naast de speurders naar naïef idealisme zijn er ook fotografen vertegenwoordigd met aanmerkelijk minder fiducia in de mensheid. Ze zien het platteland als een plek waar het kwaad tiert en dreiging altijd op de loer ligt. Zoals de Limburger John Lambrechts, wiens beelden in zwart-wit van de oevers van de Maas (en alles wat daar aanspoelt, en de sporen die duistere zaakjes nalaten) geheimzinnig en soms spookachtig zijn. De Zweed Martin Bogren, zelf afkomstig van het platteland, legt in zijn foto's, ook zwart-wit maar minder duister, eenzelfde suspense.

Er zijn fotografen die vol melancholie kijken naar het verdwijnende boerenleven. Degenen die zij portretteren gaan door tot ze erbij neervallen, maar niemand zal hen opvolgen. De boeren in Transylvanië die de rampzalige politiek van agrarische grootschaligheid en de verwoesting van de dorpen overleefden die dictator Ceausescu aan de Roemeense boeren oplegde. Ze ogen op de foto's van Tamas Paczai als vertegenwoordigers van een voltooid ambachtelijk verleden. Hetzelfde geldt voor de bewoners van het Drentse gehucht Kolderveen, waar de Nederlandse Jantien de Bruin de bewoners in hun dagelijks leven vastlegde. Het plaatsje oogt als een reservaat, met een vergrijsde, kwetsbare bevolking. De Duitse fotograaf Claudio Hills toont, aan de andere kant van de landsgrens, *unverflore*n hoe de toekomst van zulke gehuchten eruit kan zien. Een roestige tractor met platte banden op het erf. De ooit machtige boerenhoeve ten

prooi aan de slopershamer. Truttige nieuwbouwwilla's in plaats van de akkers, en een onvermijdelijke golfbaan vol kwieke senioren waar ooit de aardappels groeiden.

Een derde categorie wordt gevormd door fotografen die het platteland op microniveau vastlegden. Zoals het struikgewas van veenlandschappen. Daan Zuijderwijk en Maaïke Vergouwe maakten er nachtelijke opnamen van bosjes en grassen langs sloten - flora-portretten die doen denken aan de ook al verdwijnende karakteristieke koppen van het platteland. De Amerikaan Jimmy Fike maakte fotogrammen (afdrukken zonder tussenkomst van een camera) van eetbare planten. En de Duitser Christian Diehl concentreerde zich op de vierkante meter - letterlijk. Hij determineert een stukje grond van 1 x 1 en fotografeert de kevers en kadavertjes, de bladeren, stengels, zaden, wortels een voor een tegen een donkere achtergrond, alsof het de vondsten van een wetenschappelijke expeditie zijn. Zo verleent hij de nietige agrarische voortbrengselen waarde en documenteert hij hoe het platteland ooit was en nooit meer zal worden.

Misschien wordt het alleen maar minder op het platteland, maar dat gegeven levert *Buitengewoon* vooral nog een rijke oogst op.

Buitengewoon, t/m 14/7 langs het Koning Willem-Alexanderkanaal. Toegang gratis, 24 uur per dag, noorderlicht.com